

8.6.2.2. Isı alışverişi ile ilgili problemler çözer.

ISI ALIŞ VERİŞİ

Maddelerin ısı alışverişi yapması için, sıcaklıklarının farklı olması gerekir. Sıcaklıkları eşit olan iki madde ısı alışverişine giremez.

Sıcaklık değişimi Δt ;

Q , maddeye verilen (alınan) ısı enerjisi miktarına,

m , maddenin kütesine,

c , maddenin öz ısısına bağlıdır.

$$Q = m.c.\Delta t$$

Yani m gram kütleli c öz ısılı bir maddeye Q cal ısı enerjisi verildiğinde yada alındığında sıcaklık değişimi Δt kadar olur.

Isı alışverişi yapan maddeler için;

$$Q_{alın} = Q_{verilen} \text{ yazılabilir.}$$

Isı alışverişi olduktan sonra, her iki maddede bir denge sıcaklığına gelerek ısı alışverişini bitirirler. Yani $t_1 > t_2$ olan iki madde ısı alışverişi sonucu t_{son} denge sıcaklığına geliyorsa ,

$$Q_{alın} = Q_{verilen}$$

$$m_1.c_1.(t_1 - t_{son}) = m_2.c_2.(t_{son} - t_2) \text{ ile hesaplanabilir.}$$

Eğer aynı cins ve eşit kütleli maddeler ise;

$$t_{son} = \frac{t_1 + t_2}{2} \text{ olur.}$$

Örnek; 80 gram suyun sıcaklığını $30^\circ C$ 'den , $75^\circ C$ 'ye kadar çıkarmak için, kaç kalori ısı gerekir? ($c_{su} = 4,18 J / g^\circ C$)

Çözüm;

$$Q = m.c.\Delta t$$

$$m = 80 g , t_1 = 30^\circ C , t_2 = 75^\circ C \text{ ve } c_{su} = 4,18 J / g^\circ C$$

$$Q = 80.4,18.(75 - 30) = 15048 J = 15,048 kJ$$

Örnek; Bir maddenin, 10 gramının sıcaklığını $10^\circ C$ arttırmak için 38J ısı enerjisi kullanıldığına göre bu maddenin öz ısısı nedir?

Çözüm;

$$Q = m.c.\Delta t$$

$$38 = 10.c.(10^\circ C)$$

$$c = \frac{38J}{10g \cdot (10^\circ C)} = 0,38J / g^\circ C$$

Örnek; $70^\circ C$ 'de m gram su ile $40^\circ C$ 'de $2m$ gram su karıştırıldığında denge sıcaklığı kaç $^\circ C$ olur?

Çözüm; Isı alışverişi farklı sıcaklıklardaki sular arasında olduğuna göre,

$$Q_a = Q_v$$

$$m \cdot c_{su} \cdot (70 - t) = 2m \cdot c_{su} \cdot (t - 40)$$

$$70 - t = 2t - 80$$

$$150 = 3t$$

$$t = 50^\circ C$$

bulunur.

Örnek; $90^\circ C$ sıcaklıkta, $80g$ su ile, $50^\circ C$ sıcaklıkta $120g$ su karıştırılırsa, karışımın son sıcaklığı ne olur?

Çözüm; Sıcaklığı yüksek olan ısı verir, sıcaklığı düşük olan ısı alır.

$$Q_a = Q_v$$

$$(120g) \cdot (4,18J / g^\circ C) \cdot (t_{son} - 50)^\circ C = (80g) \cdot (4,18J / g^\circ C) \cdot (90 - t_{son})$$

$$120t_{son} - 6000^\circ C = 7200^\circ C - 80t_{son}$$

$$120t_{son} + 80t_{son} = 7200^\circ C + 6000^\circ C$$

$$200t_{son} = 13200^\circ C, t_2 = \frac{13200}{200} = 66^\circ C \text{ bulunur.}$$

Örnek; $20^\circ C$ sıcaklıkta 200 gram su içine, sıcaklığı $90^\circ C$ olan sudan bir miktar katıldığında, karışımın son sıcaklığı $34^\circ C$ olmaktadır. Karıştırılan ikinci suyun kütlesini bulunuz.

Çözüm;

$$1. \text{su; } m = 200 \text{ gram}, t_1 = 20^\circ C, t_{son} = 34^\circ C$$

$$2. \text{su; } m = ? \text{ gram}, t_1 = 90^\circ C, t_{son} = 34^\circ C \text{ olduğuna göre;}$$

$$m \cdot c_{su} \cdot (t_{son} - t_1) = m \cdot c_{su} \cdot (t_1 - t_{son})$$

$$200 \cdot c_{su} \cdot (34 - 20) = ? \cdot c_{su} \cdot (90 - 34)$$

$$200 \cdot 14 = ? \cdot 56$$

$$? = \frac{2800}{56} = 50 \text{ gram, ikinci suyun kütlesi bulunur.}$$

Örnek; 90°C 'deki 500 gram bakırı 0°C 'ye kadar soğutursak, kaç Joule ısı kaybeder?

$$(c_{bakra} = 0,37J / g^{\circ}C)$$

Çözüm;

$$Q = 500.0,37.(90 - 0)^{\circ}C$$

$$Q = 500.0,37.90 = 16650J = 16,65kJ$$

Örnek; 30°C soğuk su içinde bulunan, 600 gramlık bakır parçası, soğuk sudan alınarak bir süre sonra, sıcak su içine atılıyor. Son sıcaklık 80°C olarak ölçüldüğüne göre bakır parçası kaç joule ısı almıştır?($c_{bakra} = 0,37J / g^{\circ}C$)

Çözüm;

$$Q = 600.0,37.(80 - 30)$$

$$Q = 600.0,37.50$$

$$Q = 11100J = 11,1kJ$$

Örnek; 60 gram kaynama sıcaklığında olan suya, 40°C 'deki 80 gram su karıştırılırsa karışımın ortak sıcaklığı kaç °C olur?

Çözüm; Alınan ısı, verilen ısıya eşittir,

$$80.4,18.(t - 40) = 60.4,18.(100 - t)$$

$$80t - 3200 = 6000 - 60t$$

$$140t = 9200$$

$$t = 65,7^{\circ}C$$

ÇAĞLAR ÇAĞLAYAN